

Profession og uddannelse

Titel og emne

Praksisforankrede og samskabende professionsbachelorprojekter

Emne: Kvalificering og udvikling af integrering af professionens praksis i professionsbachelorprojekter i lærer -, pædagog - og socialrådgiveruddannelserne:

Projektdeltagere og projektansvarlig

Karen Hedegaard, Sine Weisschädel, Tilde Ø. Sørensen, Ove Nielsen og Birgitte Lund Nielsen (projektansvarlig).

Formål, problemformulering og forskningsspørgsmål

Formålet er at opnå øget indsigt i potentialerne for fælles læring og værdiskabelse gennem samarbejdsprojekter, hvor studerende og praksis samarbejder med deres forskellige kompetencer om en fælles målsætning. Genstandsfeltet er således professionsbachelorprocesser og -projekter, indeholdende praksisudvikling og praksisudvidelse af eksisterende praksisser.

Forskningsspørgsmål:

1. Hvilke **udfordringer** og **muligheder** kan identificeres ved sammenligning af den nuværende praksis i de tre uddannelser i relation til at prioritere, integrere og organisere praksisintegrerende elementer i proces og produkt ifm. professionsbachelorprojektet?
  - a) Hvordan prioriterer, integrerer og organiserer de tre professionsuddannelser praksisforankrede elementer ifm. bachelorprojekter?
  - b) Hvilke kulturelle og organisatoriske rammer muliggør og vanskeliggør samarbejde og samskabelsesprocesser?
  - c) Hvilke **anbefalinger** for udvikling af de organisatoriske og kulturelle rammer, procedurer og tænkninger giver a) og b) anledning til?
    - på kort sigt/lang sigt
    - ”lavthængende frugter”/mere grundlæggende forandringer
    - uddannelsesspecifikke/uddannelsesovergribende
2. I kontekst af en række samskabelses-aktioner: Hvordan giver disse aktioner mening for de forskellige aktører: studerende, undervisere, praktikere mm?
  - Hvilket udbytte/værdi - eller mangel på samme – tilskriver de professionelle i praksis deres deltagelse i samskabelsesprojektet, og hvilke kompetencer oplever de, at de udfordres på og kan udvikle gennem samarbejdet?

Profession og uddannelse

- Hvilket udbytte/værdi - eller mangel på samme - fremhæver de studerende fra deltagelse i samskabelsprojektet i arbejdet med deres professionsbachelorprojekt, og hvilke kompetencer oplever de, at de er blevet udfordret på og har udviklet gennem samarbejdet?
- Hvilke forståelser af samskabelse som et element i professionsuddannelse generelt og professionsbachelorprojektet specifikt fremstår blandt studerende, praksis og undervisere?
- Hvilke praksisideologier kan identificeres hos undervisere, studerende og praksis?
  - Hvad forstås som henholdsvis god og dårlig praksis – godt og dårligt bachelor arbejde ?
- Hvordan kan aktionen kvalificeres fremadrettet? (ny iteration)
  - Hvordan kan designet forbedres, så udbyttet (værdien) kan øges både for de professionelle i praksis og for de studerende?
  - Hvilke anbefalinger giver det anledning til med henblik på at få praksisfeltet til fremadrettet at investere og have interesse i dette område?

Baggrund for projektet.

Hvad er samskabelse?

Samskabelse er et forholdsvis nyt begreb, der kan beskrives med mange forskellige termer, fx co-production, co-creation, samarbejdsdrevet innovation, social innovation, samproduktion. Agger og Tortzen (2005) har udarbejdet et forskningsreview om samskabelse. Forskningsreviewet giver et overblik over den eksisterende viden om samskabelse, og opererer med følgende definition:

Samskabelse er aktiv involvering af borgere baseret på partnerskaber og fælles ansvar mellem det offentlige, borgere og private partnerskaber eller virksomheder

I samskabelse bidrager alle parter med ressourcer – især i form af viden

I samskabelse antages det, at "almindelige borgere" har værdifuld viden, som kan bidrage til at udvikle kvaliteten af de offentlige services

Samskabelse ser borgere som aktive ressourcer fremfor passive forbrugere

Samskabelse understøtter samarbejdende og ligeværdige relationer mellem medarbejdere og borgere

Samskabelse har fokus på at levere varige resultater fremfor services eller produkter

Samskabelse kan supplere, udvikle eller helt erstatte de offentlige ydelser

”Samskabelsesprojekter” vil altså i en definition indebære, at uddannelsen ”udvikler og producerer velfærd sammen med og ikke for borgerne” (Agger & Tortzen, 2005). Professionsuddannelse er selvsagt rettet netop mod professionen, men et særligt forhold ved samskabelsesprojekter er den fælles dagsorden for projekter, og med de udfordringer, der følger heraf. Hvor ”tæt” kan man være i udvikling af et projekt, hvor praksis – og uddannelseslogikker skal mødes? Hvordan kan forskellige motiver mødes, f.eks. den studerendes ønske om at forstå og vide, over for skolens ønske om at håndtere et problem og handle? Hvilket ”mandat” (Agger & Tortzen, 2005) skal samskabelsesprocessen forholde sig til?

I Ulrichs (Ulrich 2016) typologi kategoriseres en ligeværdig form for samskabelse, der som præmis har, at den fælles undersøgelses output ikke kun er løsningsfokuseret, men at undersøgelsen kan producere et

Profession og uddannelse

uforudsigeligt resultat. I forlængelse af denne typologi synes der at være et stort behov for at udvikle en model for - og en specifikation/"definition" af samskabelse set specifikt i relationen uddannelse – profession.

Vi vil i projektet tage afsæt i disse tidligere afklaringer og "definitioner" i arbejdet med en indkredsning til brug for herværende projekt – altså med særligt fokus på samarbejdet mellem professionernes praksis og – uddannelse om studerendes PBPer.

Spændingsfelt mellem teori & praksis/ profession & uddannelse

Samspillet mellem teori og praksis i professionsuddannelse og professionsudøvelse er et centralt spændingsfelt. Dette bundes bl.a. i, at det særegne ved vore professioners kundskabsgrundlag netop i sin natur er sammensat og komplekst - et amalgam af teoretiske indsigter fra forskellige fagområder og praktiske færdigheder og fortrolighed med konkrete situationer (Grimen, 2008). De enkelte elementer i professionsuddannelserne hænger sammen, fordi de hver især anses som nødvendige for at gennemføre bestemte opgaver - ikke nødvendigvis fordi deres sammenhæng er godt teoretisk begrundet - det er i princippet de praktiske opgaver i professionsudøvelsen, der afgør relevante elementer i professionsuddannelsen (Grimen, 2008). Dette må ikke forstås reduktionistisk, men snarere som *et fælles vilkår* for professionsuddannelserne, og en del af baggrunden for den meget lange række af diskussioner i litteratur, forskning og forskellige projekter af kobling - eller manglende samme - mellem teoretisk og praktisk kundskab/profession og uddannelse. At der er tale om et spændingsfelt har endvidere at gøre med styringsrationaler i offentlige institutioner, hvor bestemte rationaler og logikker er gældende, og hvor bestemte koncepter fx indføres "top-down" med henvisning til, at forskningsreviews udpeger disse som særligt virksomme. Herover for står en fordring om professionelles autonomi. Dette kommer bl.a. til udtryk ved at begreber som "empowerment" anvendes både i en New Public Management sammenhæng, og i et mere kritiske teoretisk og frigørende perspektiv (Andersen, 2005). Det samme gør sig tilsyneladende gældende for begrebet "Samskabelse", hvilket understreger det ovenfor omtalte behov for begrebsafklaring og skarphed i herværende projekt.

Koblingen mellem praktisk og teoretisk kundskab er gennem de seneste år bl.a. blevet italesat og undersøgt ifm. de studerendes bachelorprojekter - med en række initiativer i alle de forskellige professionsuddannelser med henblik på at udvikle og kvalificere praksisforankringen (fx Hedegaard m.fl., 2015 ; Nielsen, 2015; Nielsen & Hedegaard, 2016; Sørensen, 2016). Der synes altså at være et behov og en interesse for - på tværs af de forskellige professionsuddannelser - at mindske "gabet" (se nedenfor) mellem teori og praksis, og mellem uddannelse og aftagerfelt. Denne interesse ser ud til at være gensidig, altså oplevet både i uddannelsen og i professionens praksis, men måske med forskellige perspektiver? I professionsuddannelse kan en tættere tilknytning til praksis bidrage til at reducere teori-praksis "gabet" ved at aktuelle problemstillinger fra praksis gøres til afsæt for empiriske og teoretiske studier. Fra aftagerens side er der et ønske om, at der uddannes praktikere, der kan dække et behov for kvalificeret og opdateret arbejdskraft, og som i et længere perspektiv besidder kompetencer til at kunne udvikle praksis, hvilket i sidste ende har bedre velfærd for brugerne som mål, fx for lærere elevernes læring og dannelse.

Brugen af ordet "gab" refererer her til udtrykket "bridging the gap", der er anvendt i en del international forskning. Hvorvidt der er et gab, og hvad karakteren er af dette, kan naturligvis gøres til genstand for

Profession og uddannelse

diskussion, men det er givet, at aktører, også på makroniveau, *oplever* et gab (se forslag nedenfor, til at vende forståelse af dette som et gab på hovedet).

Opmærksomheden på et behov for udvikling af bachelorprojektet har bl.a. rod i denne ”klassiske” teori-praksis problemstilling. Kernen i kritik af fx læreruddannelsen er, at lærerens praksis kun i ringe omfang er funderet i uddannelsens fag – lærerstuderende og dimittender trækker i deres praktiske handlen derimod i højere grad på, hvordan de selv blev undervist i skolen, og på egne overbevisninger (fx Lortie, 1975 med begrebet ”the apprenticeship of observation”). Dette rejser spørgsmålet om, hvilken viden uddannelse skal fremme igennem undervisning og studier. Fx hedder det bl.a. i aftaleteksten ved den nyeste reform af læreruddannelsen:

”Læreruddannelsens vidensbasering skal omfatte både en forskningsbaseret og en praksisbaseret dimension. Der synes i forhold til den praksisbaserede del af vidensgrundlaget at være et betydeligt potentiale for ”mere folkeskole i læreruddannelsen” gennem øget samspil mellem professionshøjskoleundervisere og grundskolerne. Ikke blot samarbejde om de studerendes praktikforløb, men også samarbejder om f.eks. fagdidaktisk og pædagogisk udvikling og øvrige aspekter af samspillet mellem læreruddannelse og skoleudvikling” (fra aftaleteksten bag reform af læreruddannelsen LU13).

Uddannelse og dermed professionsbachelorprojektet kan altså siges at være situeret i spændingsfelt, hvor der er flere, samtidige diskurser og interesser på spil. Hvad skal en praktiker vide og kunne? Hvilke vidensformer er centrale for uddannelse og for professionsudøvelse? Der er anvendt mange forskellige begreber til at diskutere kobling af teori og praksis. Korthagen (2008) skelner mellem teori med stort T og lille t - anvendt i forskning med læreruddannelsens PBP som eksempel i Nielsen (2015). Korthagen (2008) anvender endvidere Aristoteles tredeling i Episteme, Techne, og Phronesis. De overordnede mål med PBP må i alle professionsuddannelserne handle om Phronetisk ”viden”, og disse begreber vil i projektet kunne indgå i analyserne, og til at udfordre den måde vi arbejder med teori ifm studerendes PBP - herunder til at forstå, hvordan de studerende kan bruge teori i analyse af egne empiriske undersøgelser og aktioner, og hvordan vi som undervisere og vejledere, og praktikere i professionen, bedst kan understøtte dem i dette. Herunder hvad det måtte give af udbytte for disse andre aktører. Et sigte med professionsbachelorprojektet er altså, at den studerende gennem arbejdet med PBP udvikler sin evne til at reflektere over praksis og her igennem tilegner sig professionsviden. Det er dog ikke helt enkelt at bestemme, hvad det vil sige at reflektere på en særlig måde i relation til en given professions videngrundlag. En udlægning er, at *genstand* for refleksion er en identificeret, professionsfaglig problemstilling; *grundlaget* er tilgængelig viden, forskning, teori; og *formålet* er at kunne begrunde og tage stilling til egen og andres praksis, i et udviklingsorienteret perspektiv. Men spørgsmålet er, hvad der kan være initierende og sammenhængsskabende i en sådan proces. Her må den studerendes egne undersøgelser spille en central rolle. Undersøgelse som en disciplin er knyttet til udvikling af refleksionsevne, da arbejdet med at undersøge et givent fænomen inddrager flere perspektiver og kilder til viden. Undersøgelser er dermed velegnede til at reducere kompleksitet og gøre det muligt overhovedet at bestemme, analysere og tage stilling til en del af ”virkeligheden”, som den tager sig ud for os.

For at samle op, er der skrevet meget om spændingsfeltet mellem teori & praksis/profession & uddannelse. Projektet vil anvende begreber fra og bygge videre på dette brede videngrundlag, og der er grund til at antage, at projektet med det særlige genstandsfelt: processer og refleksion i samskabelsesprocesser ifm. PBP, også kan bidrage med nye vinkler, og gennem det særlige komparative element udfordre indgroede selvfølgeligheder (praksisideologier: Mørch, 2007, def. s 268) på de enkelte professionsuddannelser.

Profession og uddannelse

Begreber og forståelser til at supplere Samskabelse: Joint venture, Mellemrum, fremkaldelse af Sammenbrud og Aktionslæring

Samarbejde om analyse og udvikling af praksis, der involverer brugere og praktikere med anerkendelse af deres viden, idéer og tanker om praksis, omtales i litteraturen med forskellige begreber, fx som praksisforskning og **joint-venture** (Nissen, Mørch, Højholt & Drejer, 2009). Et væsentligt undersøgelsesområde i samarbejder med studerende som aktører er, hvornår og hvordan de studerende bliver deltagende, og hvilke muligheder, begrænsninger og dilemmaer, der opstår ift. deltagelse, fællesskab, læring som tilblivelse mm. i løbet af (bachelor) projektet. Endvidere er det interessant at undersøge, hvordan professionsbachelorprojektet kan blive toenangivende for uddannelser generelt: Hvordan kan de bachelorprojekter der udarbejdes benyttes som inspiration, videndelende og definerende for uddannelserne bagudrettet, og således være med til at tone uddannelsens formål, mål og indhold gennem hele forløbet?

I et tidligere projekt på socialrådgiveruddannelsen med fælles læringsaktiviteter for bachelorstuderende og socialt arbejdes praktikere er begrebet **mellemrum** blevet anvendt (Sørensen, 2016). Med Mellemrumsbegrebet lægges op til et anderledes perspektiv på den ovenfor nævnte omsætningsproblematik mellem teori og praksis, hvor der i stedet for "et gab" fokuseres på lærings- og udviklingspotentialerne i mellemrummet mellem teori/uddannelsesfeltet og praksisfeltet: ligheder og forskelle bør gøres produktive. Et andet teoretisk bud på at vende indgroede forståelser lidt på hovedet er pragmatismens princip om "fremkaldelse af **sammenbrud**". Brinkmann (2013) beskriver hvordan erkendelse kan ske i sammenbrudssituationer: en problematisk situation, en skillevej, hvor vi kører fast og ikke kan fortsætte vores aktivitet uden at reflektere intelligent, for at løse problemet. Pragmatismen tager udgangspunkt i, at forskning, forståelse, kreativitet og erkendelse primært finder sted i – og retter sig mod sammenbrudssituationer. De er således en positiv drivkraft og ikke et problematisk fænomen (selvom de viser sig ved oplevelsen af et problem). I hverdagen sker sammenbrud "af sig selv", men sammenbrud kan også fremprovokeres vha følgende teknikker: 1) Gør det velkendte fremmedartet (kontingens), 2) Søg efter bagvedliggende regler, rutiner og regelmæssigheder (børhed), og 3) Sæt spørgsmålstejn ved de antagelser, der tages for givet (norm-/regelbrud kan afsløre den sociale orden). Sammenbruddet skal efterfølgende repareres med konkret handling eller føre til ny brugbar viden (Brinkmann, 2013). Samarbejdskonstellationer mellem studerende og praktikere har gode forudsætninger for fremkaldelsen af sammenbrudssituationer. Dels kan afsættet med fordel være oplevelsen af en sammenbrudssituation: et videnshul, et oplevet behov eller en problemstilling i praksis, som fordrer undersøgelse og ny viden. Men samarbejdet giver endvidere gunstige kår for at fremprovokere sammenbrud ved at gøre det velkendte fremmedartet og stille spørgsmålstejn ved det selvfølgelige, simpelthen fordi samarbejdspartnere har behov for at få indblik i hinandens felter/praksis og de bagvedliggende regler, rutiner og regelmæssigheder. Ved at opdage handlingernes og opfattelsernes kontingens åbnes op for alternative handlemuligheder. Det interessante spørgsmål for indeværende projekt bliver således at undersøge, hvordan de forskellige samarbejdskonstellationer etableres og faciliteres, samt hvilken læring og samskabelse det bidrager til.

Sluttelig skal **Aktionslæring** kort nævnes. Aktionslæring har, særligt i det seneste tiår, været metodisk ramme for en lang række initiativer med samarbejde mellem forskellige aktører omkring professionsdidaktiske problematikker. I relation til herværende projekt er "Det aktionslæringsbaserede bachelorprojekt" - et

Profession og uddannelse

igangværende professionsdidaktisk designeksperiment (Hedegaard, Krogh & Høy, 2015; 2016) - særligt interessant. Designet fordrer, at de studerende gennemfører deres bachelorprojekt som et aktionslæringsprojekt i samarbejde med en lærer og dennes elever i skolen. Projektet vil, som det vil fremgå nedenfor, blive ét i den række af aktioner, der vil danne ramme for undersøgelser i henhold til forskningsspørgsmål 2.

Der er allerede resultater, der viser en række potentialer set fra de studerendes og uddannelsesfeltets side. (Hedegaard, Krogh og Høy, 2016), men det bliver særligt væsentligt at undersøge, hvordan praksisfeltet i lige så høj grad kan opnå udbytte af samarbejdet omkring de dele af de studerendes uddannelse der nødvendiggør og involverer praksisfeltet. Hvad skal der til for at samarbejdet, der i sin natur initieres fra uddannelsesfeltets side, kan blive til et reelt samskabelsesprojekt der skaber værdi og øgede muligheder i begge felter?

Eksempler på nogle øvrige projekter, der vil danne ramme om undersøgelser i henhold til forskningsspørgsmål 2 følger nedenfor.

Relevans

Projektet vil indbære konkret videnskabelse og initiativer til direkte anvendelse i grunduddannelserne, og i samarbejdet mellem grunduddannelserne og aftagerfeltet. Projektet er således meget relevant ift anbefalinger fra ”forum for koordination af uddannelsesforskning” om interaktion og samarbejde mellem professionshøjskoler og aftagerfeltet, og om øget kobling mellem vidensproduktion og uddannelserne på professionshøjskolerne (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling 19.01.2016). I forlængelse af de forholdsvis nye studieordninger (lærerudd. 2013, socialrådgiverudd. 2011 og pædagoguddannelsen 2014) skal relevansen endvidere forstås som praksisudviklende og praksisudvidende for uddannelsesstederne og uddannelserne i relation til udviklings- og undersøgelsesbaserede professionsbachelorprojekter som et indsatsområde.

Intentionen er således, at projektes ”fund” løbende deles og afprøves i kontekster, hvor der kan komme indspark fra studerende, praktikere mm (se formidling nedenfor) - netop for at sikre den ”pragmatiske validitet” (Worren, Moore & Elliott, 2002): brugbarhed og relevans for profession og uddannelse.

I relation til de forskellige professionsuddannelsers mulighed for at praksisudvikle og praksisudvide, bliver det yderst relevant at sammenligne hvilke forskelle og ligheder, der kan fremanalyses i de 3 professionsuddannelser - forskelle både i relation til de studerendes og praktikeres muligheder, begrænsninger og dilemmaer i adgang til at samarbejde om samskabelse. Med reference til den eksisterende definition er det netop kernen i ”Samskabelse”, at uddannelsen ”*udvikler og producerer velfærd sammen med og ikke for borgerne*” (Agger & Torzen, 2005).

Projektets metodiske grundlag og forsknings-/udviklingsdesign.

Samlet set er der, med reference til pragmatisk videnskabsfilosofi, tale om et mixed methods forskningsdesign (Cresswell, 2003; 2014; Frederiksen, Gundelach & Nielsen, 2014; Johnson et al., 2007; Johnson & Onwuegbuzie, 2004). Der vil blive anvendt metoder som dokumentanalyse, enkeltmands – og fokusgruppe interviews, evt. et spørgeskema med samme (åbne) spørgsmål til aktører i de forskellige kontekster, og observationer.

Dataanalyse vil metodisk anvende en ”grounded”/databaseret analysetilgang (Cohen, Manion & Morrison, 2007). Kvalitetssikring dels som nævnt med reference til pragmatisk validitet (Worren et al., 2002) gennen

Profession og uddannelse

løbende deling og diskussion med aktørerne indenfor feltet. Med reference til Kvale & Brinkmann (2009) støttes pragmatisk validitet ved at indbygge overvejelser om anvendelse i forskningsdesignet, og ved at beskrive resultater i deres kontekst og tydeliggøre det kontekstafhængige i beskrivelser og fortolkninger. Vi vil desuden også indenfor projektgruppen anvende metodiske kvalitetssikringsstrategier som, på basis af en fælles udviklet kodebog, at kode/kategorisere de kvalitative data uafhængigt af hinanden (interkoder-reliabilitet: Cohen et al., 2007).

De forskellige konkrete aktioner vil endvidere blive analyseret i relation til den iterative tænkning fra design baseret forskning (DBR) (Barab & Squire, 2004). Det vil her være relevant at fokusere på, hvorvidt og hvordan, de forskellige aktioner, i de undersøgte samskabelsesprojekter, reelt udvikles formativt.

Projektets undersøgelse kan, med reference til forskningsspørgsmålene, ses som organiseret i to faser. **Fase 1 og fase 2** behøver dog ikke nødvendigvis organiseres så fase 1 afsluttes før fase 2. Men fase 1 vil naturligt fylde mere i starten af projektperioden, og fase 2 mere i slutningen af projektets løbetid.

Fase 1: Komparativ analyse af nuværende praksis på de tre uddannelser

- Interviews (Kvale & Brinkmann, 2009) med centrale aktører i bachelorprocessen
- Analyse af dokumenter/modulbeskrivelser mm

Fase 2: Afprøvninger af aktioner og designs.

Det handlingsrettede perspektiv undersøges i ramme af diverse samarbejdsprojekter og aktioner, der af aktørerne er italesat som samskabelse/co-creation etc. Der *kan* igangsættes nye interventioner, men derudover følges således allerede igangværende innovationer i relation til PBP, eksempelvis:

- ”Det aktionslæringsbaserede bachelorprojekt”, som allerede er i gang på læreruddannelsen i Nr. Nissum, er som nævnt én af disse aktioner.
- På Campus C følges ligeledes en række projekter der allerede er i gang, eller skal til at starte, fx: Projekt ”Samskabende pædagogik” (Johansen & Højholdt, 2016), der inddager bachelorstuderende fra både lærer- og pædagoguddannelsen. De arbejder sammen med klubpædagoger og lærere om initiativer i relation til ”en tidlig indsats” for udsatte børn og unge (samarbejdsprojekt mellem VIA og Metropol, støttet af BUPL).
- Relationskompetenceprojektet v Læreruddannelsen, Campus C, 2012-16 har haft - og har fortsat studerende med i forskellige FoU - og samskabelsesprocesser. Projektet er udvikling i samarbejde mellem VIA og foreningen Børns Liveskundskab og en række skoler fra Aarhus og Randers. I studieåret 2015-16 er der 19 bachelorstuderende fra læreruddannelsen der i større eller mindre omfang anvender projektet som ramme for deres PBP. Disse studerende vil være informanter i en pilotundersøgelse (interviews + spørgeskema) forår 2016.
- Desuden er der undersøgt muligheder for at følge en lærerstuderende der er med i ”CAS-projekt” (matematik), en eller flere studerende, der sammen med lærere og læreruddannere, udvikler animationer til naturfag i et ERASMUS projekt, og der er kontakter i gang i relation til evt. samarbejder om (nye former for) skole-hjem samarbejde for lærerstuderende og til initiativer ift. social innovation

Profession og uddannelse

- I relation til socialrådgiveruddannelsen vil samarbejds- og samskabelsesprojekter typisk blive etableret ved den halvårlige idecafe – næste gang september 2016 – de/det projekt(er) der skal følges med bachelor studerende fra socialrådgiveruddannelsen vil blive identificeret på det pågældende tidspunkt.
- Ligeledes kan der meget vel komme flere projekter, der følges, med rod i pædagoguddannelsen. I Pædagog-uddannelsen bekendtgørelsen 2014 er der tilskrevet en 4. praktik i forbindelse med PBP. Dette FOU projektet vil være opsøgende i forhold til PBP projekter med overskrift/tematik om Samskabelse (indenfor Skole-fritidsspecialiseringen) på pædagoguddannelsen i Viborg med start oktober 2016. Såfremt der er studerende som vælger, at arbejde med Samskabelse som projekt, vil det blive fulgt.
- Sidst men ikke mindst skal det nævnes, at der forår 2016 i ramme af VIAs talentforløb inden for forskning og udvikling er annonceret efter mulig deltagelse af 2-3 studerende fra de tre uddannelser, som er del af diverse samskabelsesprojekter.

Arbejdsplan

Tidspunkt	Fase 1	Fase 2
Maj-juni 2016	Komparativt: <ul style="list-style-type: none"> • Indsamling af dokumenter til beskrivelse af PBP i de tre uddannelser (samt begyndende analyse af dokumenter til beskrivelse af PBP i de tre uddannelser). 	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af en fælles interviewguide, som videnmedarbejderne i projektet benytter i de første interview med studerende og praktikere fra professionen • Interview med de deltagende lærere i "det aktionslæringsbaserede bachelorprojekt", Nissum • Interview med studerende, der deltager med bachelor i relationskompetenceprojektet, LiA
Efterår 2016	Komparativt: <ul style="list-style-type: none"> • (Fortsat) analyse af dokumenter til beskrivelse af PBP i de tre uddannelser • Interviews med centrale aktører i bachelorprocessen på de tre uddannelser • Pædagoguddannelsen første bachelorprojekter (studieordning 2014) gennemføres, (Viborg) undersøgelser af forskellige måder at udarbejde projektet på - samt analyse af disse forskellige måder og deres resultat, med blik på muligheder, begrænsninger og dilemmaer i projektfornen sammenlignet med den 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreudvikling af den fællesinterviewguide på baggrund af erfaringer fra "pilot"interviews maj-juni 2016. Videoudvikling af interviewguiden vil være rettet mod at sikre, at vi "fanger" det de studerende og praksis er mest optaget af, og at vi "fanger" både muligheder, begrænsninger og dilemmaer. • Idecafe på socialrådgiveruddannelsen med henblik på opstart af samarbejds og samskabelsesprojekter. • Opstart af de forskellige nye samskabelsesprojekter følges bl.a. via observationer • Interviews/spørgeskema med åbne spørgsmål til aktører i de forskellige samskabelsesprojekter

Profession og uddannelse

	forventede mere etablerede praksis på de øvrige uddannelser. Opsamling på materiale (interview af undervisere i udviklingsgruppen på pædagoguddannelsen) primo december 2016.	
Forår 2017		Fortsat fra efterår 2016 + data-analyse + deling med aktører fra professions og uddannelse af de første resultater - med henblik på kvalitetsikring (Er der noget (andet) vi skal se efter/være opmærksom på? Blinde pletter?)
Efterår 2017	(Er som nævnt startet løbende): Udarbejdelse og formidling af viden og muligt undervisningsmateriale til de tre uddannelser.	

Formidling

- Projektet skal mangfoldiggøres, deles og diskuteres for studerende og for aktører fra professionen indenfor de 3 uddannelser, og det vil være ønskeligt om det ligeledes kan formidles til forældre, borgere, børn, elever ved forskellige café-møder, fyraftensmøder, campusarrangementer/konferencer hvor praksis og dets ”brugere” inviteres. Denne formidling skal startes løbende så input vil kunne anvendes til at kvalificere projektets forløb.
- Udarbejdelse af materiale der kan bruges til ”undervisning”, helst ikke bare én genre (tekst). Målet er at lave videobaseret formidling af viden og design(s) på praksisforankrede samskabende bachelorprojekter - med eksempler og inspiration til undervisere, studerende, professionelle i praksis.
- Den viden de bachelorstuderende har opnået og indsamlet, bør de dele, med de studerende, som er på uddannelsen, og med praktikere fra professionen. Kunne være i form af workshop/konference, hvor de bachelorstuderende fortæller om deres projekter, så deres viden og det de har indsamlet bliver delt med mange andre end kun censor og eksaminator.
- Desuden vil resultater blive delt og formidlet på forskningskonferencer og gerne i en artikel i relevant(e) tidsskrift(er)

Litteraturliste

- Agger, A. & Tortzen, A. (2015). *Forskningsreview om samskabelse*. UC lillebælt
- Albrechtsen, T.R.S. (2013). Professionelle læringsfællesskaber – teamsarbejde og undervisningsudvikling. Dafolo
- Alexandersson, C. (2004). *Multiversitetet. Förnyelse av högre utbildning i samverkan med kommun och universitet*. Göteborg : FOU i Väst.
- Andersen, J. (2005). Handlingsorienteret socialforskning – om empowermentperspektivet. Research paper form Social Sciences. RUC 7/05.

Profession og uddannelse

- Barab, S. & Squire, K. (2004). Design-based research: Putting a stake in the ground. *The Journal of the Learning Sciences* 13(1), 1-14
- Bjørndal, K. E. W. (2014). Pædagogisk designforskning – en forskningsstrategi til at fremme bedre undervisning og læring. I M. Brekke & T. Tiller (Red.), *Læreren som forsker* (s. 277-292). Aarhus: Klim.
- Brinkmann, Svend (2006): *John Dewey*. København: Hans Reitzels Forlag
- Brinkmann, Svend (2013): *Kvalitativ udforskning af hverdagslivet*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Cohen, L., Manion, L. & Morriuson, K. (2007). *Research methods in education*. New York: Routledge
- Cresswell, 2003. *Designing and conducting mixed methods research*. Los Angeles: Sage
- Cresswell, 2014. *Research design- qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Los Angeles: Sage
- Frederiksen, M., Gundelach, P., & Nielsen.R.S. (2014). *Mixed methods forskning – principper og praksis*. København: Hans Reitzels forlag
- Fryk og Bosse (1998). "*Från rum till mellanrum*". *Att utveckla sin kompetens i socialt arbete*. Socialstyrelsen: Stockholm
- Dale, E. L. (2012). Pædagogik og professionalitet (1. udgave, 4. oplag). Århus: Forlaget KLIM.
- Darling-Hammond, L., Bransford, J. (Red.) (2005). *Preparing Teachers for a Changing World*. San Francisco, Californien: Jossey-Bass.
- Furu, E. M. (2014). Den lærerstuderende som aktionslærer i klasseværelset. I M. Brekke & T. Tiller (Red.), *Læreren som forsker* (s. 53-73). Aarhus: Forlaget Klim.
- Grimen, H. (2013). Profesjon og kunnskap. I A. Molander & L.I.Terum (red.). *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget
- Handal, G., Lauvås, P. (2005). På egne vilkår. Aarhus: Forlaget Klim.
- Hedegaard, K. (2010). Teaching-Lab og relationer i praksisrummet. I I. Maibom & L. Lomborg (Red.), *Mellemrum – på opdagelse i brydningsfeltet mellemuddannelse og profession* (s. 49-60). Aarhus: VIA Systemtime.
- Hedegaard, K. Krogh, E.D. & Høy, C. (2015). Bachelorprojektet - ud af skabet og ind i skolen. *Liv i Skolen*, 1/2015, 56-63
- Hedegaard, K., Krogh, E.D. & Høy, C. (in press). Det aktionslæringsbaserede bachelorprojekt. I G. Grimsæth & B.O. Hallås (red.). *Lesson study i en nordisk kontekst*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Helmke, A. (2013). Undervisningskvalitet og lærerprofessionalitet. Frederikshavn: Forlaget Dafolo A/S.
- Højholt, C. (1996). Udvikling gennem deltagelse. I C. Højholt & G. Witt (Red.), *Skolelivets socialpsykologi*. UP.
- Høyen, M. (2014). Teori i undersøgelser. I B. Nielsen, N. G. Nielsen & N. Mølgaard (Red.), *Professionsbachelor – uddannelse, kompetencer og udvikling af praksis* (2. udgave, s. 106-123). Kbh.: Forlaget Samfundslitteratur.
- Illeris, K. (2003). *Tekster om læring*. Roskilde Universitetsforlag
- Illeris, K. & Berri. S. (red.) (2005). *Tekster om voksenlæring*, Roskilde Universitetsforlag
- Jensen, T.P., Kamstrup, A.K., & Haselmann, S. (2008). *Professionsbacheloruddannelserne – de studerendes vurdering af studiemiljø, studieformer og motivation for at gennemføre*. KORA).
<http://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i3714/Professionsbacheloruddannelserne>
- Johansen, R.M. & Højholdt, R.A. (2016). *Samskabende pædagogik – mod nye deltagelsesmuligheder for børn og unge på kanten*. Projektbeskrivelse, VIA, Metropol, og BUPL.
- Johnson, R.B. and Onwuegbuzie, A.J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33 (7), 14-16
- Johnson, R.B., Onwuegbuzie, A.J. & Turner, L.A. (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1 (2), 112-133

Profession og uddannelse

- Korthagen, F.A.J. (2008). *Linking practice and theory - the pedagogy of realistic teacher education*. New York: Routledge
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *InterView. 2 edition*. København: Hans Reitzel.
- Laursen, P. F., Larsen, S. (2014). Teaching Labs: Bridging the Theory-Practice Gap. *Global Education Review*, s. 1-14. Vol. 2, Number 5 (Serial Number 11). Hong Kong. Longbridge Publishing Company.
- Lave, J. og Wenger, E. (2004): *Situeret læring – og andre tekster*. Hans Reitzels forlag
- Laursen, P. F., Larsen, S. (2014). Teaching Labs: Bridging the Theory-Practice Gap. *Global Education Review*, s. 1-14. Vol. 2, Number 5 (Serial Number 11). Hong Kong. Longbridge Publishing Company.
- Mørch, L.L. (2007). *Grønsejællerskaber - læring og overskridelse af marginalisering*. (kap. 9 Praksisforskning som solidarisk deltagende kritik 217-236) Roskilde Universitetforlag
- Nielsen, B.L. (2015). Preservice teachers' meaning-making when collaboratively analysing video from school practice for the bachelor project at college. *European Journal of Teacher Education* 38(3), 341-357.
- Nielsen, B.L. & Hedegaard, K.M (2016). Trejde læringsrum i krydsfeltet mellem skole og læreruddannelse. I L.L.Frederiksen og K.M. Hedegaard (red.) *Veje til professionel udvikling*, s.73-89. Aarhus: Klim
- Nielsen B., Nielsen. N.G., & Mølgaard, N. (Red.) (2014). *Professionsbachelor – uddannelse, kompetencer og udvikling af praksis*. København: Samfundslitteratur.
- Nissen, M., m.fl. (2009). *Brugerindlydelse og handlesammenhænge i psykosocialt arbejde*.
- Olsen, Rigmor. (2014). *Forskningsbasert grunnskolelæreruddanning - Når praksislæreren og studentene skal samarbeide om FoU-arbeid i praksisfeltet: I hvilken grad opplever praksislærerne seg som integrert i den nye forskningsbaserte grunnskolelæreruddanningen?* Mastergradsoppgave i pedagogikk november 2014. 2. utgave januar 2015. Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning <http://munin.uit.no/handle/10037/7443>
- Plauborg, H., Andersen, J. V., Bayer, M. (2007). *Aktionslæring. Læring i og af praksis*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag.
- Sørensen, T.Ø. (2016): Projekt Mellemrum, i: Kirsten Henriksen, Per Westersø, Tilde Østergaard Sørensen Uddannelses- og Forskningsministeriet/UFM (2015). Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen, BEK nr. 593 af 01/05/2015.
- (red.) (2016), *Praksisforskning i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag.
- Ulrich, J. (2016). *Samskabelse – en typologi*. [VIA Clou](http://via.clou.dk)
- Wahlgren, Bjarne (2010). *Voksnes læreprocesser – Kompetendevikling i uddannelse og arbejde*. København: Akademisk forlag
- Wenger, Etienne (2004): *Praksisfællesskaber*. Hans Reitzels forlag
- Worren, N., Morre, K. & Elliott, R. (2002). When theories become tools: Towards a framework for pragmatic validity. *Human relations*, 55 (10), 1227-1250.

Resumé af beskrivelsen

Formålet med dette FOU projekt er at undersøge, hvordan der i Professionsbachelorprojekter (PBP) på Læreruddannelsen, Socialrådgiveruddannelsen og Pædagoguddannelsen kan arbejdes med samskabelse mellem studerende, undervisere og praktikere - og hvorvidt PBP i samskabelsesprojekter kan bidrage til praksisudvikling og praksisudvidelse. Praksisintegration og samskabelse som del af professionsuddannelse er både i den internationale forskningslitteratur og i den nye studieordninger for de tre uddannelser identificeret

Profession og uddannelse

som et centralt udviklingsområde, og hensigten er løbende at videndele og dermed videreudvikle det ”materiale”, der i projektet udvikles til brug for uddannelse og profession.

Mere specifikt undersøges i den empiriske del af projektet, hvad der viser sig som betydningsfuldt for hhv. studerende, uddannelsens undervisere og praktikere, i en kontekst af igangværende samskabelsesprojekter indenfor de 3 uddannelser, hvor studerende er involveret med deres PBP - og hvad dette peger på af både muligheder, udfordringer og dilemmaer. I forlængelse heraf vil der særligt være fokus på, hvorvidt og under hvilke omstændigheder ”Samskabelsesprojekter” indebærer, at uddannelsen ”udvikler og producerer velfærd sammen med og ikke for borgerne”, som fremhævet i hidtidige definitioner på samskabelse.

Formelle bestemmelser for - og centrale aktørers overvejelser om - PBP indefor de tre uddannelser analyseres endvidere i en komperativ del-undersøgelse, med henblik på at identificere både uddannelsesspecifikke og uddannelsesovergribende muligheder og udfordringer.

Metodisk arbejdes der i projektet med et mixed methods design med bl.a. dokumentanalyser, enkeltmands – og fokusgruppe interviews, og observationer.